

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Acta Vitæ S. Ferdinandi, Regis Castellæ Et Legionis, Ejus
Nominis Tertii**

Papebrochius, Daniel

Antverpiæ, 1684

§. II. De imaginibus Marianis, Hispalim ab eodem inductis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42333

Et huiusmodi sunt quæ idem auctor adjungit, solitum Regem ter in hebdomade, quamdiu duravit obsidio, seipsum noctu flagellare usque ad copiosam sanguinis effusionem; cum autem pugnandum esset, cilicinam crucem, ferreis aculeis asperam, supra nudam carnem gestare, quæ pectus & brachia complectebatur: habuisse etiam in exercitu Sacerdotes, qui militibus pœnitentiam & virtutum exercitium prædicarent, in quibus præcipui fuerint beatus Fr. Dominicus, vir sanctissimus, discipulus & socius gloriosi Patriarchæ Dominici, Confessarius Regis, an etiam socius S. Petro Gonzalez eique adjunctus socius, thaumaturgus Pater Fr. Petrus Gonzalez, quem asserit Christophorus Nuñez, Cappellæ Regiæ Sacellanus, in historia quadam à se scripta de singularibus rebus urbis Hispalensis, multa prædixisse sancto Regi obsidionis hujus tempore, quæ exitus vera demonstravit. *Egimus xv Aprilis de S. Petro Gonzalez, ibique notavimus ad num. 15 Vita littera d, hunc mortuum esse septem annis citius, quam obsidio inchoaretur; nunc vero occurrit etiam alius error ejusdem Vita notandus, quo dicitur idem Petrus capta urbe comitatus Regem, ad urbem suam regiam regressum: neque enim amplius rediit in Castellam Ferdinandus, aut vivus aut mortuus.*

§. 11: De imaginibus Marianis, Hispalim indutis à sancto Rege.

Interim eximiam Sancti Regis devotionem erga 198 Deiparam Virginem confirmat nobis etiam Lucius Circumdum Marinus Siculus, libro 5 de rebus Hispanicis, agens core imaginem D. V. solius, de S. Ferdinando, brevissimis quidem verbis, sed ta-men dignis hic legi; Deiparæ effigiem, inquit, quam semper habebat apud se, devotissimus adorabat, summaque devotione celebrabat. Ab ea itaque quidquid & necessario & honeste petebat, facile impetrabat. Hac igitur adjuvante, Hispali aliisque pluribus

pluribus oppidis potitus est. *Notabile est autem quomodo locum hunc corruperint editionis Francofurtensis curatores heretici, pro genio sectæ non solum usum, sed etiam memoriam Mariani cultus omnem abolitam cupientis: siquidem loco Deiparæ, ibi legitur Dei; & pro Hac, invenitur Hoc numine.*

199 *Dedicationis porro Hispalensis Lectiones jam supra citate argumentum istud sic prosequuntur: Capta urbe Ferdinandus felicem victoriam, non sibi, sed Deo ejusque sanctissimæ Matri acceptam referens; dictam imaginem, triumphantis specie ornatissimo ferculo impositam, ad templum, quod ejus nomini dicandum erat, inferri fecit. Hac celebritate triumphæ eadem sacratissimæ Virginis imago, cum splendida Episcoporum & Sacerdotum processione, signis ac legionibus præcedentibus, sequente postremum Rege & Procerum comitatu, in urbem delata & in templo est collocata: quod jam à Guiterio Archiepiscopo Toletano à superstitionis sordibus fuerat expurgatum, & Christiano cultui restitutum. Tum vero idem Toletanus Præsul ecclesiam, præsentibus Episcopis & innumerabili populorum multitudine; solenni ceremonia Deo in titulum & honorem beatissimæ Virginis Mariæ dedicavit: cujus venerandam imaginem, cum multis Sanctorum Reliquiis, ibidem Rex reponi curavit.*

200 *Hæc ergo illa est quæ hodie ibidem colitur, & cui ipsique Sancto Regi, ut communis olim honor deferebatur, sic communiter accepta referuntur miracula antiquiora inferius proponenda: quorum occasione ipsam Guilielmus Gumperberg noster retulit in suo Atlante Mariano, continente centurias duodecim miraculorum toto orbe imaginum, ubi ex Vita S. Ferdinandi scripta per Joannem de Pineda, sic habet: Fama est duas Deiparæ statuas Hispalim esse allatas à Ferdinando Rege. Altera argentea est, & colitur in altari principis summi templi; altera lignea & justæ staturæ, sedet,*

eandem triumphandus inducit in urbem:

ubi etiam nunc in honore est,

puc-

puerumque Jesum manibus tenet. Hæc à Regibus nomen habet, sive quia in Sacello Regio est, sive quia à Ferdinando Rege contra Mauros semper inter primos militum ordines collocata: refertque constans fama, in oppugnatione urbis Hispalensis, Regem Ferdinandum à Virgine doctum esse, quibus modis Maurorum machinas everteret.

201 Hec ille ad Imaginem CCXLI: addit deinde: Tanto hodie in honore est hæc sancta Statua, ut à Regiis ministris Custodes præsidarii constituantur, quos Armorum reges vocant. Hi togati cum clava argentea præ foribus adstant. A cubiculis Deiparæ, velut Imperatrici, nobilissima quæque virginum deligitur: quibus omnibus Regis diplomate hæc officia assignantur. Tanta porro in hac sancta Statua vestienda est religio, ut hoc officium non nisi Canonicis permittatur. Sed ista collata cum precedentibus, credere nos faciunt, Testem in Processu Neapolitano V super art. 26 in Summario allegatum, perquam confusa usum memoria fuisse, quando dixit quod cum sancto Regi apparuisset imago quædam Deiparæ cum puerulo, promittens victoriam in conflictibus; ille similitudinem monstratæ sibi imaginis factam volens, plures pictores accersiverit: quorum nemo cum voto ejus posset facere satis, secundum ea quæ memoriæ habebat impressa lineamenta; demum oblatis sint duo, qui opus susceperint, unumque in locum simul clausi absolverint intra dies aliquot: sed opere completo inventi amplius non sint, proinde crediti fuisse Angeli: & hanc ait devote servari sub altari in capella Regia: atque ita & vidisse se sæpius, & ex antiqua parentum traditione accepisse.

non tamen
ut picta ab
Angelis,

202 Sane non pictam esse, sed sculptam imaginem; non subtus, sed supra altare collocatam, extra controversiam videri debet. Sed video quid fecerit hominem, Hispania quod forte de Antiqua advenam, & bona (quod præsumendum est) fide visa aucta dicebatur, ditaque ut memnerat referentem. Est in eadem Hispalensi ecclesia

ecclesia imago alia supra memorata, non allata, sed inventa
 Hispani à Sancto Rege, maximaque in veneratione habitus.
 Antiquam vocant estque Gompenbergio Imago CCLXXX,
 depicta in pariete, staturâ sesqui major humana,
 formâ speciosissima, ut miraculum sit inter majores
 pictorem fuisse tanta arte præstantem: & quod ipso
 miro magis est, in hanc usque diem & integra est,
 & vel formæ vel colorum nullum omnino passa
 damnus, quantumvis Mauri, quibus antiquiorem
 esse fama celebrat, eidem expungendæ ligones &
 malleos adhibuerint. Vestis tota deaurata est. Cul-
 tus hodieque ingens; ardent perpetuæ in sacello,
 quod augustissimum, lampades; nulla diei hora sa-
 crum locum accedas, quin tibi via sit per confertum
 populum facienda. Omnia pene superant litaneu-
 ticæ preces, quas Lauretanis vocamus, & quovis
 Sabbato, assistente toto Clero Cathedralis templi,
 symphoniaci non minori pietate quam majestate
 concinunt.

ad miracu-
 tum specio-
 sa,

an. 1578
 translata.

203 Eadem omnia de prædicta imagine ante centum an-
 nos habemus apud Morgadum impressa lib 4 cap. 10: qui ad-
 dit quod prius stetit ad manum dexteram capellæ,
 sed non ita pridem (Zuniga, qui rem plenius describit,
 notat annum 1578, 18 Novembris) ab Archiepiscopo
 Christophoro, maximo ingenio & molimine trans-
 lata est, in eum ubi nunc est locum, una cum tota
 illa parte firmissimi parietis, supra quem formata
 est. Nec tamen illa prima videtur fuisse translatio:
 cum enim ablata est à priori loco, apparebat clare,
 partem illam parietis non cum reliquo pariete fabri-
 catam, sed aliunde acceptam, ibique insertam fuisse.
 Estque hoc omnino verosimillimum; tum quia Mauri se-
 lotenus debuerunt omnia destruxisse, ut suam Mezquitam
 novam à fundamentis edificarent, tum quia verosimilius est
 à Sancto Rege fuisse repertam extra ipsam Mezquitam,
 quam intra eandem, quo Christianis non patuisset accessus.
 Addit Zuniga num. 17, desperantes de ipsius imaginis de-

destructione Mauros, educto ante eam pariete, ipsam occul-
 luisse; sed frustra, cum propterea Christiani non oblivisceren-
 tur illius, & tectam quoque pergerent in veneratione habere.
 Usque dum paucis ante hanc expeditionem annis, ille paries
 concidit, sub eoque apparens imago novo quodam fulgore in-
 tumentium Maurorum ita perstringere cepit oculos, ut arcano
 quodam impulsu coram ea stare erecti non valentes, genua
 flectere cogrentur; sicuti testatur, sub annum MDXX florens,
 Bacalaurus Peraza, cujus Ms. & hactenus anecdoton
 autographum extat in Bibliotheca Ducis de Alcalá. Hanc er-
 go imaginem, quæ modo est in ultima capellarum ingredien-
 tibus ad latus sinistrum, juxta capellam Domicellarum inter
 laterales portas Patii & Lagarti dictas: hanc, inquam,
 imaginem bonus ille Neapolitanus testis, non distinxerit ab
 ea quæ Regum dicitur; nec animadverterit haud esse in ta-
 bula sed muro pictam. Ut vero ipsa statua, quæ vere est
 & dicitur Regum, credi possit Angelicis manibus fabrica-
 ta, videtur opus esse plurium concordi testimonio: quod cum
 desit, deest quoque idoneum argumentum fidei miraculo
 adhibende.

204. Altera imago est, cujus meminit Gumpenbergius
 tanquam argenteæ, sed eburnea tota est, inquit Morgadus,
 & assentitur recentissime Zuniga: qui postea utrumque con-
 ciliare videtur dicendo, argento totam obductam esse,
 quod post Morgadi etatem factum credi potest. Et hanc ait Spi-
 nosa, anno MDLXXIX, quando ex veteri in novam arcam
 transferendum erat sacrum corpus, inventam esse parvu-
 lam ac positam supra mortui pectus, creditumque quod ip-
 sam solitus fuerit secum semper deferre; & quando pugnan-
 dum cum hoste erat, supra hastile vexilli Regii figere; quod
 etiam Testium aliquis in Processu affirmavit; alius vero
 Testis dixit, auditum vel lectum sibi esse, quod ipsam in
 tali discrimine ante se haberet positam in arcu ephippii sui.
 Atque hinc originem sumpsisse videtur, ut recentiores om-
 nes sancti Regis imagines, pro Vellere aureo, Austriacorum
 postea Regum gestamine, appictam habeant ex collari torque
 pendulam effigiem Deiparæ.

N

205 Quid

205 Quid autem mirum si Deipara Virgini tam devotus fuit Sanctus, qui à puero ei vitam debere capit? Nam anno MCCIX, agentem in Castella apud matrem & Reges avos, tam gravis eum invaserat infirmitas, ut somni cibi-que capiendi facultate destitutus, brevi crederetur moriturus: sed Berengaria, ad Marianum altare in Oniensi monasterio filium detulit, novemdium pro ejus salute ibi ducendum vovens: quo factò subito confortatus puer somnum capere capit, à quo expectatus cibum petiit, intra quindecim dies magis quam umquam antea sanus. Miraculo autem motus Rex avus, votivam illuc quoque peregrinationem instituit, gratias pro servato nepote acturus. Constant hæc omnia ex uno eorum Canticorum, quæ plura lingua patria Alphonsus Sapiens, filius Sancti Regis, composuit; servanturque in Escuriacensi bibliotheca, unde illud quo ista continentur acceptum, ad an. 1252 num. 4 recitat Zuniga; estque stropharum, duodecim hoc initio intercalatim ordinarum:

Decere videtur Reges ut ament Sanctam Mariam,

Quia in maximis periculis ipsis occurrit ad custodiam.

Eodem facit similis Ode Stropharum septem, sub hoc identidem iterando principio apud Zunigam num. 13.

Qui in Virgine gloriosa multa fide nititur,

Licet valde infirmetur bene resanabitur.

Idque probatur exemplo Regina Beatricis, prima uxoris Ferdinandi, qua Concha ad mortem ægra, ipsa invocata subito convaleuit.